

Yine İSKİ, Yine Taşeron, Yine Doğalgaz Patlaması ve Yangın; Uyardık, Uyarmaya Devam Edeceğiz!

5 Mart 2010 günü Samatya'da İSKİ tarafından yapılan kazı çalışmasında delinen doğalgaz borusunun patlaması ve yangın çıkması ile sonuçlanan "kazaya" ilişkin Şube Sekreterimiz Erol Alkım Erdönmez bir basın bülteni yayınladı.

İki gün önce Samatya Kehribar sokakta meydana gelen doğalgaz patlamasının tıpatıp aynısı 18 Mart 2008 Salı günü Gaziosmanpaşa'da yaşanmıştı.

Her iki kazada da İSKİ adına çalışan iş makinası doğalgaz boru hattını patlatıyor. O kadar aynı ki he iki kazada da iş makinası operatörü olay yerinden kaçıyor. Ve altyapı koordinasyon kurulundan kazı ruhsatı alınıp alınmadığı belli değil. Olayın faillerinin kaçışı bu ruhsatın alınmadığı anlamına gelebilir.

Taşeron Çalışma Faciaya Davetiye Çıkartıyor!

Bu olayda ölüm yaşanmaması ise mucizedir. Kazada patlama sırasında bitişikteki evde çıkan yangında evde kimse olmaması faciayı önledi. İSKİ adına kazı çalışması yapan taşeron firma bu olayda sorumludur.

Ancak burada asıl sorumluluk işleri taşeron firmalara devreden İSKİ Genel Müdürlüğündedir. Artık bilinmektedir ki taşerona verilen işlerde gerekliliklerin yerine getirilmesi "insafa" kalmıştır. Çünkü kamu denetimi yoktur, çünkü ortada parasal bir iş devir sözleşmesi vardır. Bu çarklarda özel çıkarlar doğmaktadır ve bu özel çıkarlar ihaleleri alan firmaların denetlenmesini önlemektedir.

Olayda yaşanan patlamada boru hattının olduğu yerde kazının dur-

durulması gerekirdi. Gerekli izinler alınmadığı için İGDAŞ temsilcisi bulunmadan devam eden kazı çalışmasında operatör tarafından doğalgaz borusu delinmiş ve patlama ile yangın gerçekleşmiştir.

İş makinası sürücüsünün operatör belgesi olup olmadığı konusunda kamuoyunu aydınlatacak bir açıklama yapılmamıştır. Kazı çalışması için alınması gereken yasal izinin olmadığı çalışmayı yapanların olay yerinden kaçmalarından anlaşılmaktadır.

Kentimizde her türlü kazı çalışması yapılması için Büyükşehir Belediyesine bağlı ALT YAPI KOORDİNASYON MERKEZİ'nden ruhsat alınması yasal zorunluluktur.

Bu merkeze gelen kazı talepleri ilgili tüm kurum temsilcileri tarafından incelenir, gerekli uyarılar

kazıyı yapacak kuruluşa yazılı olarak bildirilir. Kazı günü ve saati tespit edilerek, riskli konularla ilgili (bu olayda doğalgaz boru hattından dolayı İGDAŞ) kurum temsilcilerinin kazı yerinde hazır bulunması sağlanır.

Bu prosedürün işletilmesi ve denetlenmesinden İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkili ve sorumludur.

Bu olayda anlaşıldığı kadarı ile kazıyı yaptıran İstanbul Su ve Kanalizasyon İşletmeleri - İSKİ, taşeron firmasına gerekli izin ve ruhsatları almadığı için olaydan birinci derecede sorumludur.

İşi yapan taşeron firma ise izinsiz kazıya başlamasının yanı sıra, kazı esnasında gerekli iş güvenliği tedbirlerini almamıştır.

Kazı alanının şeritlerle kapatılması sağlanmamıştır. Çalışma anında iş makinasının kendisinin bile sokaktan geçen herhangi bir insana zarar vermesi mümkündür. Açılmakta olan çukura birisinin düşmesi mümkündür.

Doğabilecek ani patlama ve yangınlardan çevrede dolaşanların etkilenmesi mümkündür. Tüm bu risklere karşı alınması çok basit bir tedbir olan kazı çevresinin şeritle veya herhangi bir engelle kapatılması bu olayda sağlanmamıştır.

Karayolları trafik kanunu gereği bu

tip bir kazı makinasında G SINIFI EHLİYETLİ bir operatörün çalışması zorunludur. Operatörün belgesi konusunda bir açıklama yapılmamıştır. Açıklama yapıldığı takdirde görgü tanıklarına doğrulatilması ayrıca gereklidir. G Sınıfı Ehliyetlerde çalışılan makinanın cinsi de ayrıca yazılı olarak belirtilir. Hiçbir personel eğitimini almadığı ehliyet sahibi olmadığı iş makinasında çalıştırılmaz.

Bu olayda Büyükşehir Belediyesine bağlı bir kamu kurumu olarak İSKİ, birinci derecede sorumludur.

Taşeron Sistem Öldürüyor...

Ülkemizde her yıl iş kazalarında 3000 kişi ölmektedir. İş kazalarında kaybolan iş günü sayısı 1.5 milyonu bulmaktadır. İş kazalarında ki bu rakamlarla dünyada dördüncü ülkeyiz. Bu kazalara yol açan zihniyeti incelediğimizde karşımıza tek bir gerçek çıkmaktadır. Daha fazla kar elde etme hırısı.

Taşeronlaştırma sistemi insan hayatını geri plana atmakta, kar elde etmeyi öne çıkarmaktadır.

Bu kar hırısı sürdüğü sürece ülkemizde iş kazalarının önüne geçilmesi mümkün görünmemektedir.

Özellikle denetleme ve cezalandırma yetki ve sorumluluğu olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi görevini yerine getirmemektedir.

Taşeronlaştırma ülkemizde meta ve hizmet üretiminde kamu ve özel sektörde istisna olmaktan çıkarak hakim hale gelmiştir. Özellikle kamu sektöründe işçi alımları azaltılarak, işin kurum tarafından yapılması yerine kamu kaynaklarının özel çıkarlara peşkeş çekilmesi için taşeron firma aracılığı ile yaptırılması birçok kurumda görülmektedir.

Kâr hırısı, ucuz, vasıfsız emek ve ucuz, kalitesiz malzeme kullanmaya neden olmakta, dolaşımı ile kârı artırmaya çalışırken kamu güvenliğini ve insan sağlığını tehdit eden bir üretim anlayışı hakim olmaktadır.

Davutpaşa'da yaşanan patlamada, Tuzla'da yaşanan "iş cinayetlerinde", Melen Suyu Projesinde Şantiye içinde gerekli iş güvenliği

önlemlerinin alınmaması sonucu yaşanan "iş cinayetiyle" kaybettiğimiz Harita Mühendisi Gülseren Yurttaş arkadaşımızın ölümünde olduğu gibi taşeronlaştırma ve denetimsizlik bu olayda da karşımıza çıkmıştır.

Bu tür iş kazalarının tekrar yaşanmaması için;

1. Özellikle kamu sektöründe işin kurum tarafından yapılması yerine taşeron firma aracılığı ile iş yaptırılması yöntemi terk edilmelidir.
2. Yapılacak olan tüm alt yapı çalışmalarında ALT YAPI KOORDİNASYON MERKEZİ'nden ruhsat alınması gerekir,
3. İş makinelerini kullanacak olan personelin iş makinası operatör eğitimi almış olması sağlanmalıdır.
4. Altyapı çalışmalarına başlamadan önce kazı sahasında iş güvenliği ile ilgili gerekli tüm önlemlerin alınması ve iş güvenliği yetkilisinin onayından sonra çalışmalara başlanması sağlanmalıdır
5. Altyapı çalışmasında görev alacak olan tüm personelin iş güvenliği konusunda eğitim almış olması gerekir
6. Yapılacak olan kazı çalışmalarının iş talimatlarının hazırlanması ve uygulanması gerekir
7. Altyapı çalışmasını organize eden, denetleme ve cezalandırma yetki ve sorumluluğu olan başta İstanbul Büyükşehir Belediyesi olmak üzere İSKİ, İGDAŞ, İETT vb. kurumlar sorumluluklarını başka kurumlara atmak yerine görevlerini yerine getirmeli, sorumluluklarını üstlenmelidir.

Erol Akım Erdönmez
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Y.K. Sekreteri

Kadın mühendislerden panel: 100. yılında 8 Mart

"Kadınların birlik mücadele ve dayanışma günü 8 Mart kutlu olsun" şiarıyla biraraya gelen mühendis kadınlar Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nde Kadriye Bakırcı ve Beyhan Demir'in konuşmacı olarak katıldığı panelle toplumsal cinsiyeti ve kadınların iş hayatında yaşadıkları zorlukları tartıştılar.

Türkiyeli kadınlar bu yıl; 1910 tarihinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde 2. Enternasyonale bağlı kadınlar toplantısında (Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı) Almanya Sosyal Demokrat Partisi önderlerinden Clara Zetkin, 8 Mart 1857 tarihindeki tekstil fabrikası yangınında ölen kadın işçiler anısına 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılması önerisini getirmesi ve bu önerinin oybirliğiyle kabul edilmesinin yüzüncü yılını kutladı.

Türkiye'nin her yerinde kadınlar düzenledikleri etkinliklerle sokaklara çıktı, forumlar düzenledi, paneller organize ederek, yüzünlü değerlendirmesini yaptı, erkek egemenliğine karşı politikalar geliştirmeye çalıştı.

Makina Mühendisleri Odası kadın komisyonu da bir panel düzenleyerek toplumsal cinsiyet ve kadınların iş hayatında karşılarına çıkan zorlukları, İstanbul Teknik Üniversitesi öğretim görevlisi Doç. Dr. Kadriye Bakırcı ile Pazartesi Dergisi Kolektifi'nden Beyhan Demir'le tartıştılar. Beyhan Demir konuşmasında; toplumsal cinsiyet rollerinin hayatın her alanında kadınların erkekler tarafından ezilmesine ve sömürülmesine neden olduğunu ve evden başlayarak kadınların el konulan eviçi emeğinin kadınları nasıl köleleştirdiğini anlattı. Kadriye Bakırcı ise, kadınların özellikle iş hayatındaki sorunlarına dikkat çekerek, yasal düzenlemelerde kadınlara uygulanan ayrımcılık örneklerinden bahsetti. Bakırcı, olumsuz örneklerden bahsederken, Türkiyeli kadın hareketinin çabalarıyla yasalarda kadınlar lehine de pek çok düzenleme olduğunu örneklerle anlattı. Kadınların yasal hakları konusunda pek bilgi sahibi olmadığını, bu noktada kadın hareketine bu hakları kullanma ve uygulanmasını sağlama noktasında görev düşüğünü söyledi.

Dünya Sallanıyor; Haiti, Şili, Tayvan ve Şimdi Elazığ... Peki Ya İstanbul Depreme Hazır mı, NE YAPIYORUZ?

9 Mart 2010'da Şube Başkanımız İlter Çelik tarafından İstanbul Depremine ilişkin Elazığ depreminin hatırlattıkları ve yapılması gerekenler konusunda bir basın bülteni yayınladı.

“Elazığ'da sabaha karşı gerçekleşen depremde hayatını kaybeden yurttaşlarımızın yakınlarına başsağlığı, yaralılarına acil şifa diliyoruz” diyen İlter Çelik, 17 Ağustos 1999 Büyük Marmara Depreminin üstünden Onbir yıl geçtiğini söyleyerek, “deprem sonrasında yapılanlar/yapılmayanlar nelerdi bir yana, olası İstanbul Depremine dair ne bir ders çıkartıldı, ne de önemli bir hazırlık yapıldı.” dedi.

İstanbul Depremi, ne yazık ki yakın zamanda yaşanan Haiti depremi ve geçenlerde yaşanan Şili depremi ile kendini yeniden hatırlatı-

yor. Ancak depreme hazırlık amacıyla neredeyse hiçbir şey yapılmayarak unutturulmak isteniyor. Kamu otoritesinin vurdumduymazlığı bu konuda elinden geleni yapan sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını da baltalıyor, verimini düşürüyor.

Deprem bölgesinde birçok soruna hala çözüm üretilemedi. Olası Marmara depremi riskinin giderek arttığı bu süreçte gelecek için kapsamlı önlemler alınmadığı kaygısını taşıyoruz.

İstanbul başta olmak üzere deprem bölgesin-

deki okullar, hastaneler ve diğer kamu yapıları bilimsel olarak incelenmemiş, dolayısıyla can güvenliği için gerekli önlemler alınmamıştır. Kentsel yaşamda RANT kaygısı, can kaygısının önüne geçmiştir.

Bu bilinen gerçekler karşısında iyimser olmak, alındığı söylenen önlemlere inanmak oldukça zordur. Milyonlarca insan kaderiyle baş başa bırakılmış, temel bir insan hakkı olan sağlıklı ve güvenli yaşam ortamları yerine, can güvenliğinin olmadığı mekanlarda yaşamaya adeta terk edilmiştir.

Kentte; yerleşim alanları, bu alanlar içerisinde geçen ve I. ve II sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler kapsamında yer alan Sanayi Tesisleri ve Doğal Gaz Boru Hatları, LPG Boru Hatları, yine yerleşim alanları içerisinde hiçbir standarda bağlı olmaksızın kurulan ve işletilen Akaryakıt İstasyonları, Tüp Gaz Satış Bayileri, vb. oluşumlar bir arada bulunmaktadır. Deprem riski kenti patlamaya hazır bomba haline getirmekte, yaşam güvenliğini ortadan kaldırmaktadır. Sanayi- depolama- liman vb. tesislerin ve alt yapı tesisleri ile ulaşım hatlarının yer aldığı bölgelerin, deprem açısından da risk taşıyor olması, pek çoğunun fay hatları üzerinde bulunması; tehlikenin boyutlarını arttırmaktadır.

Söz konusu oluşumların her biri için mevcut

Earthquake-ravaged Turkish city of Adana
Photograph by Rexa

riskler bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya konulmuş ve tanımlanmış olmakla birlikte, bunlara yönelik olarak hiçbir nlem alınmamakta olduğu da bilinen bir gerçektir.

Afetlere karşı hazırlıklı olmak, afet öncesi riskleri görmek ve bunlara karşı can güvenliğini sağlayacak önlemleri almak birincil önceliğe sahiptir.

Temel insan hakkı ve Anayasal bir hak olan "can güvenliğinin olduğu sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı"nın sağlanması için:

1- Okul ve hastaneler başta olmak üzere kamu yapılarının depreme karşı güvenli olup olmadıklarının tespiti için konunun uzmanı mühendisler tarafından kontrolüne yönelik olarak Valilik koordinasyonu ile çalışma başlatılmalı, bu çalışmanın içerisinde niversiteler, TMMOB'ye bağlı ilgili Meslek Odaları ve Belediyelerin yer alması sağlanmalıdır.

2- Deprem bölgesinde Endüstriyel Kazalara karşı önlemler gündeme getirilmelidir. Bölgede bulunan LPG Depolama ve Dolum Tesisleri gibi tüm endüstriyel tesislerin risk analizlerinin yapılması sağlanmalıdır. Ayrıca akaryakıt istasyonları için de geçerli olmak kaydıyla, bu tür tesislerin güvenlik mesafelerinin taşıdıkları risklere göre yeniden belirlenmesi zorunludur. Bu mesafeler içersinde yer alan yerleşim alanlarının kamulaştırılması işleminin finansmanının tesis sahipleri tarafından sağlanması, bu alanların Bakanlar Kurul Kararı ile afet bölgesi, yapı yasaklı alan

MMO: DUYARLILIK AğRISI

TMMOB Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı İtler elik, yaptığı yazılı açıkla-mada, Hali, Şili ve en son Elazığ'da meydana gelen depremlerin olası İstanbul depremini yeniden akla getirdiğini belirtti. 1999 depreminin üzerinden geçen 11 yılda kentte hazırlık amacıyla neredeyse hiçbir Şey yapılmadığını belirten elik, "Kentsel yaşamda rant kaygısı-nın, can kaygısının önüne geçtiğini" söyledi. İtler elik, olası deprem konusunda üzerlerine düşen görevleri yerine getireceklerini belirterek, "Aynı iradeyi kamu otoritesinden, yerel ve merkezi hkmetten de bekliyoruz. Ancak bu konuda iyimser olmak için herhangi bir çaba olmadığı da ortadadır. Bu nedenle kamuoyunu, gerekli duyarlılığı yaratma konusunda hare-kete geçmeye, İstanbul'u bekleyen felakete karşı örgütlenmeye çağırıyoruz" dedi. İSTANBUL

ilan etmesi zorunludur. Bu bölgelerde "ruhsatlı binalarda yaşamakta olan bölge halkının konut için hak sahibi yapılması zorunludur.

3- Afet bölgesindeki orta hasarlı olup onarılmayan binaların yıkım kararları alınmalıdır. Ağır hasarlı olup halen yıkılmamış olan binalar ise bir an önce yıkılmalıdır. Bu binalarda oturanlar hak sahibi sayılmalıdır. Enkazı kaldırılmayan binaların tasfiyesi sağlanmalıdır.

4- Depremlerden mağdur olan vatandaşlarımızın barınma-konut- kira ve çalışma-işsizlik işyeri konularında desteklenmelerine yönelik olarak yeniden yapılanma ve kalkınma projesi oluşturulmalıdır.

Yukarıda belirtilen zm nerileri kapsamında TMMOB'ye bağlı Oda'ların, mühendislik ve mimarlık alanında kendi üzerine düşen görev ve sorumluluğu yerine getirmesindeki kararlılığı sürmektedir. Sistem, her Őeyiyle felaketi unutturmaya alışıyor. Ama toplumsal yaşamın derinliklerinde felaketin boyutları, nelerin yapılması gerektiği konuşuluyor.

Korku ve endişe ortamı sürüyor. nkn, deprem riski artarak devam ediyor, deprem güncelliğini koruyor. Uzmanlık alanımıza giren tesisatların depremden korunması ve alınacak önlemler konusunda Oda'mıza önemli görevler düşmektedir.

MMO İstanbul Şube olarak; mekanik tesisat ve doğalgaz tesisatlarının depreme karşı korunması ve alınması gereken önlemler konusunda temel bilgileri topluma sunmak, bu konuda kamu kurumları ve diğer sivil toplum kuruluşları ile koordineli çalışmalar yürüt-mek amacıyla kamuoyunu uyarıyoruz.

İstanbul depreminde elektrik, likitgaz, doğalgaz ile ısınma, pişirme araçlarından kaynaklanacak çok sayıda yangın ve patlamanın oluşacağı uzmanlar tarafından belirtilmekte ve 500'den çok yangın ve patlamanın olacağı öngörülmektedir. Bu noktada Odamızın uzmanlık alanı olan tesisat konusu devreye girmektedir. Doğalgaz tesisatları konusu özelikle İstanbul'da yıllardır kanayan bir yara haline almıştır. Doğalgaz Projelendirme ve Tesisat Montaj Faaliyetlerinin MMO'dan Yetki Belgeli Mhendislerce Yapılması Gerekmektedir.

Gaz dağıtım firmalarının yapması gereken, Makina Mühendisleri Odası ile işbirliği yapmaktır. Olası depremlerde can alıcı sorunların yaşanmaması için bu konu birinci dereceden önem taşımaktadır.

Başta kendi meslek alanlarımız olmak üzere üzerimize düşen görevleri yerine getireceğimizi belirtirken, aynı iradeyi kamu otoritesinden, yerel ve merkezi hkmetten de bekliyoruz. Ancak bu konuda iyimser olmak için herhangi bir çaba olmadığı da ortadadır. Bu nedenle kamuoyunu gerekli duyarlılığı yaratma konusunda harekete geçmeye, İstanbul'u bekleyen felakete karşı örgütlenmeye çağırıyoruz.

İstanbul Depremi için Harekete Geçelim...

İtler elik
TMMOB Makine Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Y.K. Başkanı

